

Inhoud

Woord vooraf	9
Afkortingen	11
Introductie	13
Theoretisch kader	16
Bronnen	21
Archiefmateriaal	24
Opzet	26
1 Zwijgen is goud	28
<i>Nederlandse gereformeerde migrantengemeenten in Frankfurt am Main (1555-1594)</i>	
1.1 Inleiding	28
1.2 De eerste Nederlandse gereformeerde migrantengemeente (1555-1561)	30
1.3 De tweede Nederlandse gereformeerde migrantengemeente (1570-1594)	43
1.4 Het alternatief: de gemeente te Bockenheim (1595-1600)	53
1.5 Conclusie	55
2 Eenwording	56
<i>Nederlandse gereformeerde migrantengemeenten in Aken (1557-1598)</i>	
2.1 Inleiding	56
2.2 De eerste Nederlandse gereformeerde migrantengemeente (1558-1559)	57
2.3 De tweede Nederlandse gereformeerde migrantengemeente (1567-1579)	61
2.4 Aansluiting bij de Duitse gereformeerde gemeente (1579)	63
2.5 Gereformeerde migranten uit het zuiden van de Lage Landen (1585-1598)	66
2.6 Conclusie	69
3 Clandestien	70
<i>De Nederlandse gereformeerde migrantengemeente in Keulen (1571-1598)</i>	
3.1 Inleiding	70

3.2	Een stroom van gereformeerde migranten uit de Lage Landen (1567-1571)	72
3.3	De Nederlandse gereformeerde migrantengemeente in Keulen (1571-1598)	75
3.4	Conclusie	95
4	Sleutel tot overleven	97
	<i>De tucht in de Nederlandse gereformeerde migrantengemeenten</i>	
4.1	Doelen van tucht	99
4.2	Trappen van tucht	106
4.3	De invloed van de praktijk in de rijkssteden op de tuchtuitoefening	108
4.4	Draagvlak	111
4.5	Conclusie	112
5	Maatwerk	113
	<i>De organisatie van de Nederlandse migrantengemeenten</i>	
5.1	Kerkenraad	114
5.2	Predikanten	119
5.3	Taken door gemeenteleden	127
5.4	Samenkomsten	129
5.5	Conclusie	135
6	Balanceren	137
	<i>De rituelen van de Nederlandse migrantengemeenten</i>	
6.1	Het sacrament van de doop	138
6.2	Het sacrament van het avondmaal	144
6.3	Rituelen rond het huwelijk	149
6.4	Rituelen rond de dood	154
6.5	Conclusie	158
7	Conflict en samenwerking	160
	<i>Relaties met andere gereformeerden binnen en buiten de rijkssteden</i>	
7.1	De verdeling van nieuwaangekomen migranten	161
7.2	Binnenstedelijke relaties	163
7.3	Classes	168
7.4	Uitwisseling van informatie	171
7.5	Lokale contacten	172
7.6	Eigenbelang	173
7.7	Regionale en internationale liefdadigheid	176
7.8	Conclusie	179
	Conclusie	180

Appendix	185
Geraadpleegde archieven, bronnen en literatuur	192
Summary	213
Samenvatting	220
Register van persoonsnamen	225
Register van zaken	228
Register van geografische namen	231